

MENORS, INTERNET I TECNOLOGIES - *Créixer i conviure en un món digital*

GUIA METODOLÒGICA I DE CONTINGUTS PER ALS DOCENTS A LES AULES

MENORS, INTERNET I TECNOLOGIES

Créixer i conviure en un món digital

Índex de continguts

0. Introducció	3
1. Objectiu del taller: treball a les aules	4
2. Bloc I: Introducció dels temes	5
3. Bloc II: Riscos a la xarxa	8

Aquesta guia tal com s'ha editat, així com la documentació, els materials audiovisuals i, en general, qualsevol tipus d'informació que l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades (APDCAT) proporcioni als docents en el marc de la iniciativa **MENORS, INTERNET I TECNOLOGIES - Creïxer i conviure en un món digital**, no es pot utilitzar per a d'altres iniciatives, projectes o activitats sense l'autorització expressa, prèvia i per escrit, de l'APDCAT.

2a edició: octubre de 2016

0. Introducció

Aquesta guia és el material bàsic de suport per als docents de les escoles que participen en el marc de la iniciativa MENORS, INTERNET I TECNOLOGIES - *Créixer i conviure en un món digital*. Aquest projecte de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades té com a objectiu principal transmetre, als alumnes dels centres docents, pautes i orientacions sobre la privacitat i la protecció de les dades de caràcter personal relacionades amb l'ús de les tecnologies.

La iniciativa té com a objecte principal conscienciar els menors i el seu entorn més proper sobre l'ús responsable de les dades personals, quan utilitzen les tecnologies i Internet.

El projecte pretén generar debat i implicar els menors, els docents i els centres educatius en la identificació i la difusió d'unes pautes comunes a l'hora de créixer i conviure en un món ple de tecnologies, que com sabem ofereix moltes oportunitats, però que alhora implica reptes i riscos.

Els eixos bàsics sobre el quals gira la iniciativa són tres:

1. **Visió positiva de l'ús** d'Internet i de les tecnologies: com a punt de partida, es considera que l'experiència digital és constructiva. Afavoreix el desenvolupament positiu del menor, en tots els aspectes que formen part de la seva personalitat present i futura i en la seva actitud davant l'ús de les tecnologies, que ara, i ja per sempre, formaran part de moltes de les seves vivències.
2. **Procés reflexiu**: volem conèixer què opinen els menors i quins interessos i quines preocupacions tenen en relació amb l'ús de les tecnologies i d'Internet. Partim de la base que, per definir uns hàbits digitals saludables, convé escoltar-los i crear i compartir-hi orientacions i consells i, per descomptat, guiar-los en tot aquest procés de reflexió.

3. **Acció continuada:** si parlem de societat digital, l'espai en el qual cal interactuar no s'acaba a l'aula, sinó que cal dotar les accions de continuïtat i sumar els resultats ja assolits amb altres iniciatives d'objectius similars, ja sigui desenvolupades per altres institucions, pels mateixos centres o en l'àmbit de les famílies.

1. Objectiu del taller: treball a les aules

La intenció d'aquesta guia és proporcionar recursos i informació útil als docents que han d'impartir el taller previ a les sessions del personal de l'APDCAT.

Les orientacions d'aquesta guia han de permetre al docent orientar els alumnes perquè reflexionin sobre l'ús que fan de les tecnologies i la influència que pot tenir aquest ús en el seu desenvolupament personal, tant present com futur.

Els objectius del tutor amb aquest taller són:

- **Introduir els temes que es tractaran a la futura sessió amb l'APDCAT.**
- **Conèixer les inquietuds dels alumnes.**
- **Valorar-ne els coneixements.**
- **Conèixer els seus hàbits i presentar-ne els riscos.**
- **Generar debat.**

2. Bloc I: Introducció dels temes

El docent començarà el taller introduint els temes que es tractaran a la sessió amb el personal de l'APDCAT. Com a primer tema, exposarà el següent:

Edats a la xarxa

En aquest punt, el docent demanarà als alumnes que assenyalin les diferents xarxes socials en què participen. El docent les anirà enumerant a la pissarra/pantalla... (l'eina que utilitzi per comunicar-se amb la classe). Un cop identificades, demanarà a l'alumne que digui a quina edat creu que està permès donar-s'hi d'alta, segons la política de cada proveïdor de xarxes socials.

Finalitzat l'intercanvi de dades sobre aquesta qüestió, el docent exposarà les edats en què es permet donar-se d'alta de:

- **Instagram:** 14 anys
- **Facebook:** 14 anys
- **Gmail:** 14 anys
- **Twitter:** 13 anys
- **Snapchat:** 13 anys
- **Youtube:** 13 anys
- **Musical.ly:** 13 anys
- **Whatsapp,** 14 anys

Informació per al docent:

La normativa de protecció de dades estableix, com a regla general, que les entitats poden tractar les dades dels més grans de 14 anys amb el seu consentiment. En el cas dels menors de 14 anys, cal obtenir el consentiment dels pares o tutors. D'altra banda, cadascun dels proveïdors de xarxes socials (molts dels quals estan ubicats fora de Espanya) estableixen, de forma unilateral, les condicions d'ús dels seus serveis.

Així, ens trobem:

- Whatsapp: el proveïdor estableix que per utilitzar l'aplicació cal tenir més de 16 anys, o ser un menor emancipat, i donar-se d'alta amb el consentiment dels pares o tutors.
- Instagram: a les condicions d'ús del servei, s'estableix que per fer servir l'aplicació cal tenir com a mínim 13 anys.
- Facebook: a les condicions d'ús s'indica que per utilitzar-lo cal tenir 13 anys.
- Gmail: a l'estat espanyol, per tenir un compte de Google cal tenir 14 anys.
- Twitter: les condicions d'ús del servei prohibeixen donar-se d'alta als menors de 13 anys.
- Tuenti: les condicions d'ús del servei indiquen que per poder-lo fer servir cal tenir 14 anys i el consentiment de pares o tutors.

En aquest punt, el docent ha de fer una reflexió per començar un breu debat amb els alumnes, amb preguntes com ara per què creuen que cada operador posa una edat mínima per donar-se d'alta, quins són els motius, si ho entenen, etc.

Durada: 5-10 minuts

La meva informació

En aquest punt, el docent ha de fer una reflexió per començar aquest apartat:

“Revelar massa dades teves, informació sobre les teves relacions, què fas en el teu temps lliure, les teves festes... pot tenir conseqüències, ara o en un futur... El passat pot tornar sense avís previ.”

I, seguidament, exposar diferents exemples i demanar la intervenció dels alumnes, d'acord amb els supòsits i les preguntes que detallem a continuació:

- a) Et truquen les amigues per sortir i dius que no pots, perquè has d'estudiar. Et truca el noi que t'agrada i que també agrada a la teva amiga i li dius que sí. Ell penja al seu Instagram, Twitter, Facebook... una foto amb tu prenent alguna cosa... Et pot causar problemes amb les amigues?
- b) Penges a la xarxa que estàs de vacances amb tota la família i la informació de tot el temps que no sereu a casa... Cal que ho sàpiga tothom? I si algú que no coneixes utilitza aquesta informació per entrar a robar a casa teva?
- c) Vas sortir amb un noi o una noia amb qui vas trencar fa temps. Et vas fer fotos una mica “compromeses”. Ara estàs amb una nova parella i el teu/teva ex s'enfada, penja les fotos a la xarxa i els amics les envien a la teva parella actual per fer broma. Et sentiries còmode?
- d) A la teva classe hi havia un nen amb pocs amics que va haver de deixar l'escola perquè tothom se'n reia amb un “sobrenom ridícul”. Ha canviat d'escola, ha trobat amics i és feliç. Què passaria si haguéssiu penjat fotos amb el seu sobrenom i fent-ne burla constant, i ho veiessin els seus companys actuals? Creus que el podria perjudicar?

No cal que el docent utilitzi tots els exemples exposats. Això depèn del temps que dediqui al debat de cadascun i pot invertir l'ordre segons el que consideri que pot interessar més els seus alumnes.

En acabar aquest debat, el docent demanarà als alumnes que quan arribin a casa rastregin el seu perfil a la xarxa i analitzin què hi ha sobre ells, què pot veure qualsevol persona; que es preguntin si els sembla bé que els seus pares, professors, aquell nen o aquella nena que no els cau bé, aquell nen o aquella

nenes que els agrada, el porter de la seva escala, els veïns, en resum, tothom que els coneix bé o gens, tingui tota aquesta informació seva.

Durada Bloc I: 20 - 25 minuts

3. Bloc II: Riscos a la xarxa

Vídeo

Finalitzat el debat del bloc I, es passarà als alumnes un vídeo de “pantalles amigues”, amb l'objectiu que l'alumne reflexioni sobre determinades situacions en què es pot trobar. No cal fer-ne cap debat posterior.

L'enllaç per veure el vídeo és:

<https://www.youtube.com/watch?v=JZYSIDkD-ds>

Durada: 5 minuts

Riscos detectats a la xarxa. Valoració de l'alumne

Per acabar la sessió, el docent exposa quins són els hàbits dels menors a la xarxa, segons diferents estudis.

1. Els escolars naveguen per Internet sense seguiment de pares i tutors ni mesures de seguretat.
2. No són conscients dels perills que poden derivar-se de relacionar-se amb desconeguts o de facilitar informació que els ubiqui en el temps i en l'espai.
3. Xategen amb estranys.
4. Faciliten dades personals amb facilitat, també de la família.
5. Pengen imatges de terceres persones sense el seu consentiment.
6. Pengen frases i comentaris que poden afectar l'honor i la intimitat de les persones.

El docent tria a l'atzar alguns alumnes per preguntar-los si consideren que fan alguna d'aquestes coses.

Durada: 10 minuts

S'anuncia la sessió amb el personal de l'APDCAT i s'acaba la sessió-taller.

Informació per al docent:

1.- En què consistirà la sessió de l'APDCAT?

Properament, vindrà una persona a compartir una sèrie de reflexions al voltant dels valors que han de presidir la nostra vida a Internet. La sessió es farà en diferents fases, perquè tots (alumnes, docent i ponent) puguem exposar les nostres opinions i experiències i intentem arribar a unes conclusions comunes, que ens ajudin a desenvolupar-nos a la xarxa de la forma més cívica i segura possible.

El temps total previst per a cada sessió és de 45 minuts, on xerrarem amb els alumnes i farem algunes dinàmiques de grup.

La sessió s'estructurarà en tres fases:

A la fase número 1, el voluntari farà una petita introducció de la sessió i intentarà captar l'interès dels alumnes. L'objectiu és crear de bon inici un clima de confiança i captar la seva atenció.

A la fase número 2 es desenvolupen les dinàmiques de grup, per introduir el tema de les xarxes socials i parlar sobre què ens aporten, com les fem servir, els riscos, etc.

L'objectiu d'aquesta part de la sessió és compartir amb els menors missatges, idees i reflexions, relacionades amb un ús responsables de les tecnologies i d'Internet.

La fase número 3 estarà encaminada a debatre i reflexionar al voltant d'una sèrie d'idees motriu i a compartir amb els menors algunes orientacions molt bàsiques respecte de l'ús de les xarxes socials, la privacitat i les dades personals.

2.- Què és l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades?

És una entitat pública que té encomanada la funció de garantir el dret a la protecció de dades a Catalunya. És a dir, controla que, sobre la base del que preveu la normativa, es faci un ús respectuós de les dades de caràcter personal.

Qualsevol persona s'hi pot adreçar per fer una reclamació o presentar una denúncia, si creu que s'ha vulnerat el seu dret a la protecció de dades.

MENORS, INTERNET I
TECNOLOGIES - Créixer i viure
en un món digital

<http://www.menorsprivacitat.cat/>

Amb el suport i la col·laboració del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

